

Landbruksinfo fra Indre Østfold kommune uke 34/2021

Hønehirse på nye steder

Det er oppdaget hønehirse flere steder i Indre Østfold, nå også i Hobøl. For å unngå videre spredning er det viktig å være nøye med renhold av traktorer og treskere, særlig om du kjører for andre. Hold øynene åpne, og sett i gang med tiltak med en gang du oppdager planta. **Vær spesielt obs langs Hobølelva!** Vi anbefaler å kontakt med [Norsk Landbruksrådgiving](#) for å finne rett bekjempelsesstrategi, plantevernmidler er selvsagt det mest effektive.

Les mer om hønehirse og bekjempelsesmetoder hos [Norsk Landbruksrådgiving](#) og [Felleskjøpet](#).

Fremmede arter

Vi har fått flere meldinger om [fremmede arter](#) i løpet av sommeren, det er veldig bra! For å få oversikt og finne ut hvor plantene kommer fra er vi avhengig av hjelp til å kartlegge. Derfor har vi laget et enkelt meldingsskjema for noen av de fremmede artene vi vet er utbredt i kommunen. Vi klarer ikke håndtere alle forekomstene av [kjempespringfrø](#), [kjempebjørnekjeks](#), [parkslirekne](#) eller [kanadagullris](#) som er de største truslene mot biologisk mangfold hos oss. Derfor er vi avhengig av at dere som er innbyggere også gjør det dere kan for å hindre spredning av hageplanter:

- hageavfall skal leveres til avfallsmottak, fremmede arter til forbrenning
- bytt ut planter på fremmedartslista med stauder som ikke sprer seg. Kjempespringfrø, kjempebjørnekjeks og kanadagullris bør ikke brukes som hageplante!
- Plukk, slå eller luk bort det du kan før det tar overhånd! Er det uoverkommelig må du kanskje be om hjelp. Kommunen prioriterer forekomster av kjempespringfrø og kjempebjørnekjeks som sprer seg langs vann.
- Vi setter stor pris på om du gjør en innsats også utenfor egen hage! Samle plantene i blanke søppelsekker. **Hos innbyggertorgene kan du få dugnadsklistremerker slik at du kan levere sekkene gratis hos Indre Østfold Renovasjon.**
- Kanadagullris er i sterk fremmarsj på skrotarealer, beiter og langs bekker i Indre Østfold. Legg merke til hvor det står blomster nå, og legg en plan for bekjempelse!
- Meld fra om du finner områder med kjempespringfrø, kjempebjørnekjeks, parkslirekne eller hønehirse i [meldingsskjema!](#)

Kjempespringfrø
Foto: Marit Ness Kjeve

Kanadagullris
Foto: Oddvar Pedersen

Parkslirekne
Foto: Oddvar Pedersen

Kjempebjørnekjeks
Foto: Eli Fremstad

Det er påvist krepsepest på edelkrepss – Mattilsynet innfører tiltak i Mysenelva

Det er funnet døde og døende kreps i Mysenelva som er sendt til analyse ved Veterinærinstituttet i Oslo. Her ble det påvist krepsepestsmitte. Mysenelva er en sideelv av Glomma, og i Glomma ble det i september 2020 funnet signalkrepss og påvist krepsepest mellom Kykkelsrud og Solbergfoss. Det er foreløpig uklart hvordan krepsepestsmitten har kommet til Mysenelva.

Krepsepest er en smittsom soppsjukdom som angriper edelkrepss, og medfører utryddelse av bestanden i der sykdommen forekommer. Krepsepest er derfor en alvorlig trussel mot den utryddingstruede edelkrepssen. Alle som bruker vassdraget, har ansvar for å ikke spre smitte videre til andre vassdrag. Spredning av krepsepest er ofte knyttet til ulovlig flytting av kreps, eller transport av båter og utstyr som har vært brukt i smittede vassdrag. Mattilsynet har ansvar for å iverksette tiltak ved mistanke eller påvisning av krepsepest.

For å begrense smittespredning har Mattilsynet nå innført de samme tiltakene i Mysenelva som de som gjelder i Glomma.

[Mattilsynet har vedtatt en hasteforskrift ved å endre forskrift om sone for å bekjempe den listeførte sykdommen krepsepest i Glomma, vassdragssystem 002, Hedmark, Akershus og Østfold](#)

Endringen av forskriften betyr at det geografiske området (kontrollområdet) for bekjempelsessonen i Glomma vil utvides til å gjelde også hovedløpet og alle sideløp av Mysenelva nedstrøms [Rustadfossen](#).

Følgende aktiviteter er forbudt innen kontrollområdet:

- Å fange levende kreps eller å plukke død eller levende kreps, samt å oppbevare kreps i bur eller teiner.
- Å flytte levende eller døde ferskvannskrepss eller andre akvatiske organismer inn til, innen eller ut av området. Forbudet gjelder ikke fisk brukt til mat.
- Å føre ubehandlet vann ut av området eller oppstrøms innen kontrollområdet.

Følgende er påbudt:

- Båter og vannsportutstyr, fangst- og fiskeredskaper, anleggsmaskiner, vannbeholdere og annet utstyr eller redskaper som har vært benyttet i området, skal tørkes fullstendig og desinfiseres, før de benyttes utenfor området.
- Å melde fra til Mattilsynet om funn av døde eller syke kreps.

Tiltakene i sin helhet finner du i [forskriften](#) i lenken over.

Manglende overholdelse av tiltak vil bli fulgt opp med pålegg gjennom enkeltvedtak. Funn av syk eller død kreps meldes til Mattilsynet på telefon 22 40 00 00.

Harepest

Veterinærinstituttet har påvist harepest hos en hare som ble funnet i Askim 8. august 2021.

Råd for å unngå smitte:

- Unngå kontakt med syke, eller selvdøde harer, og smågnagere. Bruk hansker hvis håndtering er nødvendig og vask hendene etterpå.
- Unngå å drikke vann fra bekker og usikre vannkilder i området, og det er viktig i å sikre drikkevannsvannbrønner mot smågnagere og tilsig av overflatevann.

Kontakt **Mattilsynet** på telefon [22 40 00 00](tel:22400000) hvis du har spørsmål. [Les mer på kommunens hjemmeside.](#)

Sjekk kartene dine mot flyfoto!

Det skjer hele tiden endringer, bevisste eller ubevisste, i jordbruksarealet. Vi oppfordrer deg som søker produksjonstilskudd å sjekke flyfoto over gården(e) du driver før søknadsfristene for produksjonstilskudd og RMP 15. oktober. Bruk kartløsningene fra NIBIO, for eksempel [gårdskart](#). Dyrker du hele det fulldyrka arealet ditt? Husk at det du alltid har tenkt på som innmarksbeite kan være kvalifisert til fulldyrka areal. Ser du feil, så meld fra så fort som mulig! Ta kontakt om du har spørsmål om markslagsklassifiseringene.

Husk miljøkravene før du jordarbeider i høst!

Har du planlagt godt nok, og tatt hensyn til [miljøkravene](#) som gjelder jordbruksarealene dine? Se kart hos [Statsforvalteren](#).

For jordbruksareal innenfor vannområde Glomma Sør gjelder følgende regionale miljøkrav:

1. Erosjonsutsatte dråg skal ikke jordarbeides om høsten. Ved pløying eller tilsvarende jordarbeiding om høsten, skal drågene ha permanent grasdekke.
2. Flomutsatte arealer skal ikke jordarbeides om høsten.
3. Det skal være buffersone langs alle vassdrag som **mottar avrenning fra jordbruksareal**.

For arealer innenfor Haldenvassdraget og Vansjø-Hobølvassdraget gjelder i tillegg:

4. Arealer med stor eller svært stor erosjonsrisiko (erosjonsrisikoklasse 3 og 4) skal ikke jordarbeides om høsten. Lett høstharving tillates til høstkorn på arealer som ikke er omtalt i miljøkrav punkt 1, 2 og 3.

Definisjoner til forskriften:

Erosjonsutsatte dråg: Arealer med erosjonsutsatte forsenkninger der det forekommer konsentrert overflateavrenning som gir tydelige erosjonsspor dersom arealet ikke har noen erosjonsbeskyttelse

Flomutsatte arealer: Arealer som kan oversvømmes jevnlig. Vurderes lokalt.

Buffersone: Varig vegetasjon langs vassdrag (gras i engomløp, busker eller trær) med minimum 6 meters bredde, eller areal i stubb på minimum 20 meters bredde. Buffersone kommer i tillegg til kravet om 2 meter naturlig vegetasjon i forskrift om produksjonstilskudd

Vassdrag: Vassdrag og kanaler med årsikker vannføring

For å kunne jordarbeide om høsten må du altså ha sådd gras (i 6 m bredde) i dråg der det pleier å erodere – **grasdekte vannveier**. For å kunne jordarbeide langs bekker, vann eller elver (som mottar landbruksavrenning) må du ha sådd gras (i 6 m bredde) – **grasdekt kantsone**, dersom den naturlige vegetasjonssonen ikke tilfredstiller kravet til buffersone. Du kan også kompensere med **20 meter med stubb**. **Direktesåing** kan sidestilles med åkerareal i stubb.

Dere som driver jord som drenerer til Øyeren og til Såna trenger foreløpig ikke tenke på regionale miljøkrav, men det er selvfølgelig ønskelig og en stor fordel om dere også gjør tiltak som reduserer avrenning fra jordbruksarealene – både for vannkvalitetens skyld og for å holde matjorda og næringsstoffene der de skal være. Grasdekte vannveier og grasdekte kantsoner utløser RMP-tilskudd, henholdsvis 25 kr/meter og 15 kr/meter.

Regionale miljøtilskudd (RMP) – søknadsfrist 15. oktober 2021

All informasjon du trenger om de regionale miljøtilskuddene finner du i [Veileder for Regionale miljøtilskudd – RMP 2021](#). Det er viktig at du setter deg inn i vilkårene før du søker tilskudd, ta kontakt med oss om du er usikker! Før søknadsfristen kommer vi til å sette av tid til veiledning. Det blir muligheter til å treffe oss fysisk, over telefon og digitalt. Informasjon om dette kommer senere.

Vi gjengir de mest relevante RMP-tilskuddene for Indre Østfold nå (resten er tiltak du kunne ha gjort før og gjennom vekstsesongen), husk satsene er foreløpige og at mange av tiltakene kan kombineres:

§ 17. Ingen jordarbeiding om høsten – åker i stubb (korn, oljevekster, belgvekster, frøeng siste høstingsår, grønngjødsling og grønnefôrvekster. Ikke eng, grasgjenlegg eller radkulturer.	
Tiltaksklasse	Foreløpig tilskuddssats (hele Indre Østfold)
Erosjonsklasse 1	25 kr/daa
Erosjonsklasse 1 med dråg	85 kr/daa
Erosjonsklasse 2	85 kr/daa
Erosjonsklasse 2 med dråg	150 kr/daa
Erosjonsklasse 3	150 kr/daa
Erosjonsklasse 4	160 kr/daa

NB: I [gårdskart fra NIBIO](#) finner du erosjonsklasser og tilskuddsklasser (under «andre kartlag»).

§ 18. Gras på arealer utsatt for flom og erosjon NB: «Arealen må ligge innenfor et område med regionale miljøkrav, eller eiendommens korn- og åpenåkerareal må være 50 daa til sammen. Du kan oppfylle kravet på 50 daa ved skriftlig avtale om arealbytte eller leie. Avtalen må kunne fremlegges ved kontroll.»	200 kr/daa

§ 19. Ingen jordarbeiding på flomutsatte og/eller vassdragsnære arealer – åkerarealer som årlig flommes over av tilstøtende bekk, OG vassdragsnære arealer inntil 50 meter fra vassdrag. OBS!	110 kr/daa

§ 20. Direktesådd høstkorn og høstoljevekster (ok på flomutsatte/vassdragsnære arealer også) NB: Ikke bruk forutgående og/eller påmontert jordarbeidingsutstyr (tinder, skåler eller lignende). Såfrøet skal føres direkte ned i jorda.	170 kr/daa

§ 21. Fangvekst som underkultur (korn, mais, olje- og belgvekster) NB: Fangveksten skal være godt etablert. Kan sås på våren, i forbindelse med ugrasharving eller rett etter tidlig tresking av korn.	110 kr/daa

§ 31. Klimarådgiving. Det kan gis tilskudd for klimarådgiving som er gjennomført i en søknadsperiode, nå altså før 15.10.2021. Klimarådgiving = rådgiving som tar for seg en helhetlig gjennomgang av utlipp og opptak av klimagasser på gården, med sikte på å gjennomføre klimatiltak.	Èn til èn
	4000 kr
	Grupperåd
	2000 kr

Nå kan du bestille klimarådgiving fra NLR

Norsk Landbruksrådgiving (NLR) tilbyr klimarådgiving til gårder, og sammen kan bonde og rådgiver gå gjennom drifta og finne effektive og lønnsomme tiltak. Som en av få næringer har jordbruket inngått en forpliktende klimaavtale med staten. Rådgiving er viktig for at landbruket skal nå målene i Landbrukets klimaplan og klimaavtalen. I løpet av ti år skal jordbrukets samla klimagassutslipp kuttes, samtidig med at opptaket av karbon i jorda økes, med til sammen 5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter.

Målet er et mest mulig klimavennlig og bærekraftig landbruk. Rådgiving på gårdsnivå er viktig for å lykkes med de åtte satsningsområdene i Landbrukets klimaplan:

1. Utrulling av klimakalkulator og økt satsing på klimarådgiving
2. Mer klimavennlig og bærekraftig føring, avl og friskere dyr
3. Fossilfri maskinpark
4. Fossilfri oppvarming
5. Bedre bruk av gjødsel og god agronomi
6. Bruk av husdyrgjødsel som råstoff i industrielle biogassanlegg
7. Jorda som karbonlager
8. Ny klimateknologi revolusjonerer landbruket

Les mer om [klimarådgiving hos Norsk Landbruksrådgiving](#) og i [veiledningsheftet for RMP 2021](#). Nytt av i år er at du kan søke tilskudd dersom du kan dokumentere at du har fått klimaråd, enten rådgiving en-til-en (foreløpig sats 4000 kr) eller gjennom grupperåd (foreløpig sats 2000 kr). For å søke RMP-tilskudd i år må rådgivingen gjennomføres innen søknadsfrist 15. oktober.

Søknadsfrist SMIL-tilskudd

Søknadsfrist for tildeling av SMIL-midler i Indre Østfold er **15. september**, søknadene behandles fortløpende (noen vil kanskje si det går litt sakte) så lenge det er midler igjen. Det er fortsatt noe midler igjen! Søknad sendes inn elektronisk via [Altinn](#). Mer om hva som ligger bak tildelingene kan du lese i [SMIL-strategien vår](#). I kapittel 3 finner du prioriteringer og tilskuddssatser, i kapittel 4 finner du informasjon om søknad og behandling.

Tilskudd til systematisk og usystematisk drenering og avskjæringsgrøfter

Indre Østfold kommune har fortsatt en god del midler igjen til drenering av tidligere drenert jordbruksareal. Søknader behandles fortløpende, men for å rekke behandling i år må de være sendt inn innen **15. november**. Fra vedtak er fattet er det 3 års arbeidsfrist. Les mer om ordningen hos [Landbruksdirektoratet](#). Søknad sendes inn via [Altinn](#).

FNs klimarapport #6

FNs 6. klimarapport understreker at nå haster det å redusere klimagassutslippene, samtidig er vi nødt til å tilpasse oss de endringene som allerede er her. Flere av tilskuddsordningene innen jord- og skogbruk er innrettet for å både redusere utslipp og tilpasse et endret klima. Mer om rapporten kan du lese hos [Miljødirektoratet](#).

Tilskudd til gjødsling, tettere planting og suppleringsplanting 2021

Det er satt av en nasjonal tilskuddsramme til klimatiltak i skogbruket. Dette gjelder tiltakene tettere planting, suppleringsplanting, og gjødsling av skog.

Tilskuddssatser i 2021

- Gjødsling:
Inntil 40 % tilskudd. [Les mer om forutsetninger og vilkår, og finn lenke til søknadskjemaet her](#)
- Tettere planting ved nyplanting:
Inntil 60 % tilskudd. [Les mer om forutsetninger og vilkår, og finn lenke til søknadskjemaet her](#)
- Suppleringsplanting:
Inntil 30 % tilskudd. [Les mer om forutsetninger og vilkår, og finn lenke til søknadskjemaet her](#)

Tilskuddssatsene er fastsatt på grunnlag av tildelingen og forventet aktivitet. Dersom søknadsmengden blir større enn tildelingen, kan satsene bli redusert. Det vil i tilfelle mest sannsynlig kunne skje i siste søknadsomgang.

Søknadsfrister:

- Gjødsling av skog: 15. september
- Tettere planting ved nyplanting: 1. september og 7. november
- Suppleringsplanting: 1. september og 7. november

For seint innkomne søknader vil ikke bli tildelt tilskudd.

Lokalmat – flere kanaler for både kjøp og salg

- [REKO-ringen Mysen/Askim](#)
- Ny app for lokalmat: [LocalFood](#).
- Kjøp rett fra bonden! Flere produsenter selger produkter selv, følg med på facebook.
- Bruk de lokale kafeene og nisjebutikkene! Flere selger lokalmat eller bruker lokale råvarer.

Verdt å få med seg:

- [Høstens matmarked](#). David Blids gate, Mysen lørdag 4. september kl. 10-15.
- [Bønder i by'n – Smaken av Indre](#). Byrommet, Askim lørdag 25. september, kl. 10-15.
- ØKOUKA uke 39:
 - [Fagdag om jordhelse og regenerativt landbruk](#), Kalnes vgs., onsdag 22.9. kl.10.
 - [Kunstutstilling For vår jord](#), Moss, 25.9.-3.10..
 - [Beskjæringskurs](#), Skjeberg, søndag 3.10, kl. 14.
- [Fossilfrie dager 2021](#) Kalnes vgs. 22.9.2021.
- [Webinar: Verdien av å investere i levende matjord](#), Teams, mandag 27.9
- [Høstens kurs fra Kompetansenettverket for lokalmat](#), Nofima Ås
 - [Kurs i nedskjæring, økt utbytte av slakteskrotten](#), 30.-31.8.
 - [Kurs i surdeigsbaking](#), 31.8-1.9.
 - [Videregående kurs i spekematproduksjon](#), 2 samlinger i september
 - [Kurs i foredling av grønnsaker](#), 14.-15.9.
 - [Kaffegodt - kurs med søte deiger](#), 28.9.
 - [Dagskurs i produksjon av hel spekemat](#), 28.10.

Nytt og nyttig fra [NIBIO](#):

- [Klimautval skal vise korleis Noreg kan bli eit lågutsleppssamfunn i 2050](#)
- [Landøyda – et problem utenfor regelverket](#)
- [Bærbonde driv urban gard på bygda i Hardanger](#)
- [Yrende liv i norske eikekroner](#)
- [Skyhøye metangassutslipp fra komposterende biorest](#)
- [Varmt vatn kan vere løysinga mot utløparar i jordbæråkeren](#)
- [Lønnsomt å plante bjørk](#)
- [Se opp for giftige planter i beitet](#)
- [Ny «arktisk» barkbille funnet ved hjelp av DNA-teknologi](#)
- [Graseng som karbonlager](#)
- [Gammel skadegjører har dukket opp igjen](#)

Til slutt

- Søknadsfrist for [produksjonstilskudd](#) og [RMP-tilskudd](#) er **15.oktober** for begge ordningene.
- Spennende stilling: [Prosjektleder - økt frukt-, bær- og grønnsakproduksjon](#) i Indre Østfold kommune
- Husk å bestille/lage gjødslingsplan for 2022 nå, før du handler gjødsel!
- Ønsker du mer innsikt? Hør på podcasten [Landbrukspodden](#), som tar opp aktuelle temaer innen landbruket – politikk, klima, jordbruksoppgjør, HMS, natur, dyrevelferd, teknologi, rekruttering m.m.
- [Tilleggsforhandlingene](#) mellom jordbruket og staten er i gang, vi ønsker lykke til!
- Følg [Viken-bonden](#) på facebook, der Statsforvalteren legger ut aktuell informasjon om Viken-landbruket.
- På [facebooksidene](#) og i [appen](#) til Indre Østfold kommune får du også mye aktuell informasjon til deg som innbygger, følg og last ned!

Du kan abonnere på Landbruksinfo, meld deg på [her](#) for å få tilsendt i e-post.

[Indre Østfold kommune](#)

[Enhet Landbruk](#)

Tlf.: 69 68 10 00

E-post: landbruk@io.kommune.no

Postadr.: Postboks 34, 1861 Trøgstad

Besøksadr.: Rådhusgata 22, 1830 Askim

Veterinærvakt Østfold Nord – Askim, Hobøl, Rakkestad, Skiptvet og Spydeberg: 69 22 10 90

Veterinærvakt Østfold Øst – Eidsberg, Marker, Rømskog og Trøgstad: 954 87 330

Viltvakt: 414 45 933